

Tjänsteutlåtande

Ekonomiavdelningen

Kommunstyrelsen

Datum: 2020-07-16

Diarienummer: KS 2020/0074

Förvaltning av Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fonds tillgångar.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens beslutar

1. uppdra åt kommundirektören att placera tillgångarna i Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fond enligt Länsstyrelsen i Stockholms föreläggande från den 4 mars 2020 dnr 206-40198-2019 (Bilaga 1)
2. uppdra åt kommundirektören att återrapportera hur placeringen av tillgångarna i Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fond har skett i samband med Österåkers kommuns årsredovisning för 2020.

Sammanfattning

I ett föreläggande från Länsstyrelsen i Stockholm daterat den 4 mars 2020 (*dnr 206-40198-2019*) beslutar Länsstyrelsen med stöd av 9 kap. 5 § första stycket p.2 stiftelselagen (1994:1220) förvaltaren Österåkers kommun att fullgöra sina åligganden genom att tillse att Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fonds tillgångar är placerade på ett godtagbart sätt. Länsstyrelsens beslut överklagades av Österåkers kommun till Förvaltningsrätten i Stockholm den 12 mars 2020 vilket avslogs (*dom mål 6866-20*) den 3 juli 2020.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Stockholm (Länsstyrelsen) har förelagt Österåkers kommun att fullgöra sina åligganden genom att tillse att Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fonds (stiftelsen) tillgångar är placerade på ett godtagbart sätt så att de genererar en årlig avkastning i enlighet med stiftelsens ändamål. Föreläggandet inkom till Österåkers kommun den 9 mars 2020 och överklagades till Förvaltningsrätten i Stockholm (förvaltningsrätten) den 12 mars 2020.

Förvaltningens slutsatser

Österåkers kommun ska, enligt föreläggande från Länsstyrelsen i Stockholm samt dom från förvaltningsrätten placera tillgångarna i Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fond på ett godtagbart sätt så att de genererar en årlig avkastning i enlighet med stiftelsens ändamål. Enligt förvaltningsrätten kan detta göras utan en antagen placeringspolicy från kommunfullmäktige. För närvarande finns ett negativt eget kapital i stiftelsen vilket förvaltningen bedömer behöver återställas innan utdelningar ifrån stiftelsen kan göras.

Bilagor

1. Länsstyrelsen Stockholm 2020-03-04 dnr 206-40198-2019
Föreläggande mot förvaltaren i Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fond
2. Tjänsteutlåtande 2020-03-12 Överklagande av beslut avseende
Föreläggande mot förvaltaren i Stiftelsen Syskonen Johanssons fond
(Mål nr 6866-20)
3. Förvaltningsrätten i Stockholm 2020-07-03 dom mål nr 6866-20

Staffan Erlandsson

Kommundirektör

Magnus Bengtsson

Ekonomidirektör

Länstyrelsen
Stockholm

Beslut

DK

Datum
2020-03-04

Beteckning
206-40198-2019

1 (5)

Enheten för stiftelse- och
Per Claesson

Stiftelsen Syskonen August och Viktoria
Johanssons fond
C/o Österåkers kommun
Hackstavägen 22
184 31 Stockholm

Föreläggande mot förvaltaren i Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fond

Beslut

Länstyrelsen i Stockholms län förelägger med stöd av 9 kap. 5 § första stycket p.2 stiftelselagen (1994:1220) förvaltaren Österåkers kommun att fullgöra sina åligganden genom att tillse att Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fonds (stiftelsen) tillgångar är placerade på ett godtagbart sätt så att de genererar en årlig avkastning i enlighet med stiftelsens ändamål.

Förvaltaren ska tillse att stiftelsens tillgångar är godtagbart placerade inom tre månader från det att Ni fick del av detta föreläggande.

Beskrivning av ärendet

Länstyrelsen har efter genomgång av stiftelsens årsredovisningar för räkenskapsåren 2014 till 2018 kunnat konstatera att stiftelsen saknat intäkter under den aktuella perioden. Stiftelsen har därför inte kunnat verka för sitt ändamål. Under den aktuella perioden har stiftelsen dessutom byggt upp ett negativt eget kapital som vid årsskiftet 2018/19 uppgick till 46 413 kronor. Av årsredovisningen för räkenskapsåret 2018 framgår att stiftelsen har en balansomslutning på 1 732 877 kronor. Stiftelsens tillgångar utgörs nästan uteslutande av värdepappersinnehav. Värdepappren hade vid utgången av räkenskapsåret 2018 ett marknadsvärde om 2 029 089 kronor.

Länsstyrelsens bedömning

Lagstiftning och förarbeten

Av 2 kap. 1 § stiftelselagen (1994:1220) framgår att föreskrifterna ska följas vid förvaltningen av stiftelsens angelägenheter, om inte föreskrifterna strider mot någon bestämmelse i denna lag.

Av 2 kap. 4 § stiftelselagen framgår att i den mån det inte följer av stiftelseförordnandet hur stiftelsens förmögenhet ska vara placerad, svarar styrelsen eller förvaltaren för att förmögenheten är placerad på ett godtagbart sätt.

Om förvaltaren inte fullgör sina åligganden kan Länsstyrelsen enligt 9 kap. 5 § första stycket p. 2 stiftelselagen förelägga denne att fullgöra sina åligganden.

Efter beslut av Kammarkollegiet den 10 november 1998 framgår att stiftelsens ändamål är att av den årliga avkastningen skall minst en tiondel läggas till kapitalet och återstoden användas för åldringsvård inom kommunen. Av prop. 1993/94:9 s. 122 framgår bland annat följande vad gäller begreppet godtagbar placering. Med godtagbar placering avses att uttrycka lagens krav på en miniminivå i fråga om placering av stiftelsetillgångar. Bedömningen ska ske med utgångspunkt från ett helhetsperspektiv. De risker som alltid är förknippade med förmögenhetsförvaltningen bör spridas på ett sådant sätt att stiftelsens förmögenhet sammantaget framstår som godtagbart placerad. Vid bedömningen som ska ske är det givetvis en mängd olika faktorer av ekonomisk natur som ska beaktas. Det vill säga trygghet mot nominella förluster, skyddet mot att kapitalet urholkas genom fortgående penningvärdeförsämring, förmögenhetens avkastning i form av ränta eller annan utdelning, möjligheten till real värdestegring och möjligheten att utan större tidsutdräkt kunna placera om tillgångarna. Förevarande bestämmelser innebär inte att någon av de nu angivna faktorerna generellt ska prioriteras framför andra. Bestämmelserna innebär emellertid inte att frågan om

Datum
2020-03-04

Beteckning
206-40198-2019

en avkastningsstiftelses förmögenhetsplacering endast ska bedömas med utgångspunkt från rationella ekonomiska överväganden. Det kan vara så att stiftaren i sitt förordnande har meddelat föreskrifter som utan att direkt ta sikte på hur stiftelsens förmögenhet ska vara placerad ändå bör beaktas vid bedömningen om förmögenhet är godtagbart placerad eller inte.

Av Stiftelselagen En kommentar, Henning Isoz s.66 framgår bland annat följande. En föreskrift som kan ha betydelse i sammanhanget är om verksamhetsföremålet innebär att stiftelsen varje år ska dela ut bidrag av den löpande avkastningen. I ett dylikt fall bör valet av reallgångar utfalla till förmån för sådan som ger en löpande avkastning varje år.

Bedömning

Förvaltaren har framfört att denna kan pröva andra förvaltare för de fonder som finns i stiftelsen. Detta kräver dock en av kommunfullmäktige godkänd placeringspolicy och därefter en förfrågan till andra fondförvaltare.

Av 2 kap. 3 § stiftelselagen framgår att förvaltaren svarar för att föreskrifterna i stiftelseförordnandet följs. Av prop. 1993/94:9 s. 117 framgår att vid anknuten förvaltning är det ytterst ett åliggande för förvaltarens högsta verkställande organ att se till så att förordnandet efterlevs. Ansvaret för detta kommer således att hos förvaltaren vila på kommunstyrelsen om förvaltaren är en kommun.

Mot bakgrund av ovanstående kan inte Länsstyrelsen se att kommunstyrelsen när det gäller aktuell stiftelse behöver få en placeringspolicy godkänd av kommunfullmäktige.

Länsstyrelsen kan vidare konstatera att ändamålet är utformat som så att den årliga avkastningen huvudsakligen ska användas för åldringsvård inom kommunen. Det framgår vidare att stiftelsen ska generera en årlig avkastning som

till 90 % ska användas för ändamålet. De resterande 10 % ska säkerställa att kapitalet inte urholkas genom fortgående penningvärdeförsämring. Länsstyrelsen anser mot bakgrund av detta att ändamålets utformning bör beaktas vid bedömningen av om förmögenheten är godtagbart placerad eller inte. Förvaltaren har invänt att denna under åren 2014-2018 på ett ändamålsenligt sätt har uppfyllt stiftelsens ändamål. Detta bland annat med hänvisning till att tillgångarnas marknadsvärde har ökat, kostnaderna har hållits på en rimlig nivå, stiftelsens tillgångar har inte placerats på ett riskfyllt sätt och förmögenheten har inte urholkats. Förvaltaren har även framfört att en placering på bank inte hade inneburit en bättre placering.

Länsstyrelsen har inte påstått att förvaltaren på något sätt skulle ha hanterat stiftelsens medel vårdslöst. Länsstyrelsen har dock påpekat att stiftelsen under perioden 2014-2018 saknat intäkter och att förvaltaren har en långtgående skyldighet att verka för stiftelsens ändamål. Om förvaltaren även fortsättningsvis har kvar sin nuvarande placering innebär det sannolikt att marknadsvärdet på stiftelsens tillgångar fortsätter att öka. Men det skulle också innebära att stiftelsen fortsatt inte får någon ränteavkastning eller utdelningar att dela ut till ändamålet.

Sammantaget anser Länsstyrelsen därför att förvaltaren utifrån stiftelsens ändamål inte har placerat dess tillgångar på ett godtagbart sätt. Länsstyrelsen förelägger därmed förvaltaren Österåkers kommun att fullgöra sina åligganden genom att tillse att Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fond (stiftelsen) tillgångar är placerade på så sätt att de genererar en årlig avkastning i enlighet med stiftelsens ändamål.

Hur man överklagar

Se bilaga 1

Beslutet har fattats av Per Claesson.

Beslut

5 (5)

Datum
2020-03-04

Beteckning
206-40198-2019

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Enheten för tillstånd
Per Claesson

Datum
2020-03-04

Beteckning
206-40198-2019

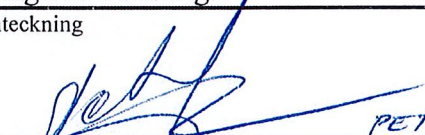
Stiftelsen Syskonen August och Viktoria
Johanssons fond
C/o Österåkers kommun
Hackstavägen 22
184 31 Stockholm

Ärende

Diarienummer 206-40198-2019
Beslut 2020-03-04

206-40198-2019

Jag har denna dag mottagit ovan angivna handling.

Datum	Namnteckning
2020-03-10	 PETER FREME

Glöm inte att ange datum för mottagandet.

Kvittot i original skall återsändas **snarast**. Vik ihop kvittot på mitten och fäst med tejp.

Om kvittot inte skickas tillbaka, måste delgivning ske på annat sätt, t.ex. genom stämmingsman.

<Tejp här>

Frankeras ej
Mottagaren
betalar
portot

Länsstyrelsen
Enheten för tillstånd

Svarspost

Kundnummer 110 317 700

110 22 Stockholm

<Tejp här>

Hur man överklagar hos Förvaltningsrätten

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **Förvaltningsrätten**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till Förvaltningsrätten.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **du fick del av beslutet** *, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

* För en part som företräder det allmänna, t.ex. en kommun, räknas treveckorsfristen istället från den dag då beslutet meddelades.

Tjänsteutlåtande

Kommunkansliet

Till Kommunstyrelsen

Datum 2020-03-12

Dnr KS 2020/0074

Överklagande av Länsstyrelsens i Stockholm beslut, DK, med beteckningen 206-40198-2019, avseende föreläggande mot förvaltaren i Stiftelsen Syskonen Johanssons fond

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholm (Länsstyrelsen) har förelagt Österåkers kommun ”att fullgöra sina åligganden genom att tillse att Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fonds (Stiftelsen) tillgångar är placerade på ett godtagbart sätt så att de genererar en årlig avkastning i enlighet med stiftelsens ändamål.”

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår Kommunstyrelsen att fatta beslut om att Länsstyrelsens beslut DK, 206-40198-2019, daterat 2020-03-04, ska upphävas, med hänvisning till att Kommunstyrelsen (Förvaltaren) under de av Länsstyrelsen granskade åren 2014 – 2018, följt ansvariga revisorers rekommendationer och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt uppfyllt stiftelsens ändamål.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar

1. Till Länsstyrelsen i Stockholm överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2020-03-12, innebärande att Förvaltaren yrkar att Länsstyrelsens beslut DK, med beteckningen 206-40198-2019, 2020-03-04, ska upphävas med hänvisning till att Kommunstyrelsen (Förvaltaren) under de av Länsstyrelsen granskade åren 2014 – 2018, följt ansvariga revisorers rekommendationer, tillsett att Stiftelsens tillgångar är godtagbart placerade samt i övrigt på ett ändamålsenligt sätt uppfyllt Stiftelsens ändamål,

2. Förvaltaren kan pröva andra förvaltare för de fonder som finns i stiftelsen. Detta kräver en av Kommunfullmäktige godkänd placeringspolicy. Först därefter kan en förfrågan till andra fondförvaltare ske. Hänsyn taget till rådande marknadsläge samt den tidskrävande process som det innebär att besluta om en ny placeringspolicy innebär att Kommunen först under senare delen av innevarande år har en möjlighet att omplacera fondens medel.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Stockholm (Länsstyrelsen) har förelagt Österåkers kommun att fullgöra sina åligganden genom att tillse att Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fonds (Stiftelsen) tillgångar är placerade på ett godtagbart sätt så att de genererar en årlig avkastning i enlighet med stiftelsens ändamål.

Föreläggandet inkom till Österåkers kommun 2020-03-09. Kommunstyrelsen sammanträder 2020-

Tjänsteutlåtande

03-16. Kallelse och handlingar till kommunstyrelsens sammanträde skickades ut 2020-03-10. Det har således inte funnits möjlighet för Kommunstyrelsen in plenum, att behandla yttrandet inom överklagandetiden, varför Kommunstyrelsens ordförande fattat ett beslut på brådskande delegation, (Jfr. Kommunallagen 6 Kap. 39 § jämte Kommunstyrelsens delegationsordning p. 31.1 (bilaga)).

Förvaltningens slutsatser

Mot bakgrund av att stiftelsen saknat intäkter finns vid utgången av 2018 ett negativt eget kapital uppgående till 46 413 kr.

Det bör dock noteras att före år 2009 utdelades intäkter på hela balansomslutningen. Vid en revision påpekades att den del av Stiftelsens tillgångar som avsåg en försäljningsintäkt inte var möjlig att anse som utdelningsbart kapital. En justering gjordes då vilket genererade ett negativt eget kapital redan 2010. Under senare år har det relativt ringa överskott av placerade medel inte kunnat återställa det egna kapitalet till positiv nivå. Dock har kapitalet i fonden ökat med anledning av tillgångarnas marknadsvärde under de granskade åren.

Kostnaderna under åren 2014-2018 som belastat Stiftelsens resultaträkning uppgår till följande:

Kostnader 2014-2018

2014 administration 1200 kr, revision 3202, 99 kr

2015 administration 1200 kr, tillsynsavgift. Länsstyrelsen 825 kr, revision 4153,85 kr

2016 administration 1200 kr, tillsynsavgift. Länsstyrelsen 825 kr, revision 4153,85 kr

2017 administration 1200 kr, tillsynsavgift. Länsstyrelsen 825 kr, revision 5376,92 kr

2018 administration 1200 kr, tillsynsavgift. Länsstyrelsen 825 kr, revision 7227 kr samt 4800 kr som engångskostnad för framtagande av ny utformning årsredovisning enligt K2-regelverk.

Stiftelsens tillgångar utgörs till största delen av värdepappersinnehav.

Marknadsvärdet på tillgångarna under åren 2014-2018:

2014 2.001.506,09

2015 2.001.811,83

2016 2.052.564, 14

2017 2.061.889,11

2018 2.029.088,80

Stiftelsens ändamål och gällande bestämmelser

Efter beslut av Kammarkollegiet 1998 framgår att Stiftelsens ändamål är att av den årliga avkastningen skall minst en tiondel läggas till kapitalet och återstoden användas för åldringsvård inom kommunen.

Tjänsteutlåtande

Vidare framgår av 2 kap 1 § stiftelselagen (1994:1220) att föreskrifterna ska följas. Det bör i detta sammanhang noteras att Stiftelsens revisorer inte ansett att förvaltningen av Stiftelsen strider mot lydelsen i detta kapitel i stiftelselagen de granskade åren. Av 2 kap. 4 § framgår att i den mån det inte framgår av stiftelseförordnandet hur Stiftelsens förmögenhet ska vara placerad, svarar styrelsen eller förvaltaren för att förmögenheten är placerad på ett godtagbart sätt. Med begreppet godtagbart avses att uttrycka lagens krav en miniminivå i fråga om placering av stiftelse tillgångar.

Förvaltaren har under de granskade åren på ett ändamålsenligt sätt uppfyllt stiftelsens ändamål. Tillgångarnas marknadsvärde har ökat under de granskade åren vilket framgår av ovanstående ekonomiska redogörelse. Kostnaderna i stiftelsen har hållits på en nivå som måste anses rimlig. Bara fasta kostnader avseende revisorer och en mycket blygsam administrativ avgift har belastat Stiftelsen. Tillgångarna är placerade hos väletablerad fondförvaltare och därmed uppfylls kravet att inte placera stiftelsens tillgångar på ett riskfyllt sätt.

När Stiftelsen bildades försålde en fastighet som genererade ett högt värde. I 2009 års bokslut bedömde revisorerna att intäkten från försäljningen som genererar en stor del av avkastningen inte får betraktas som utdelningsbart kapital. Förvaltaren ändrade därför redovisningsprincip vilket också framgår av det av revisorerna godkända bokslutet 2009. Det har till följd att den del av Stiftelsens tillgångar som genererar avkastning är mycket ringa. Förvaltaren har enligt revisorernas uppfattning inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen, vilket har framgått i revisionsberättelserna för åren 2014-2018.

Medlen har som tidigare beskrivits placerats i värdepapper förvaltade av välrenommerad fondförvaltare. Om jämförelse görs med hur marknadsvärdet ökat under dessa år kan noteras att marknadsvärdet på tillgångarna har ökat och därmed har förmögenheten inte urholkats. Som även beskrivs i svaret på första frågan har fonden kostnader av fast karaktär som påverkar årens resultat. En jämförelse kan i sammanhanget göras med kommunens bankränta som under de senaste åren har legat runt 0.

En placering på bank hade inte inneburit en bättre avkastning och mot bakgrund av fasta kostnader och hur stor del av kapitalet som är bundet skulle ingen utdelning kunnat ske. Förvaltaren kan pröva andra förvaltare för de fonder som finns i stiftelsen. Detta kräver en av Kommunfullmäktige godkänd placeringspolicy. Först därefter kan en förfrågan till andra fondförvaltare ske. Hänsyn taget till rådande marknadsläge samt den tidskrävande process som det innebär att besluta om en ny placeringspolicy innebär att Kommunen först under senare delen av innevarande år har en möjlighet att omplacera fondens medel.

Noteras bör att som ovan beskrivs angående kostnader och det fria kapital som kan delas kommer en omplacering av tillgångarna endast ge en marginell skillnad mot dagsläget.

Bilagor

1. Protokollsutdrag Kommunstyrelsen sammanträde 2020-01-08, § 1:28.
2. Utdrag ur Kommunstyrelsens delegationsordning.

Tjänsteutlåtande

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Peter Fremme
Kanslichef

Expedieras

Länsstyrelsen Stockholm

KS § 1:28

Dnr. KS 2019/0304

**Delegationsordning för Kommunstyrelsen avseende
Samhällsbyggnadsförvaltningen****Kommunstyrelsens beslut**

1. Anta förslag till delegationsordning för Kommunstyrelsen i enlighet med bilaga till Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2019-12-04.
2. Upphäva tidigare delegationsordning för Kommunstyrelsen antagen 2019-11-20, KS § 13:10.

Sammanfattning

Till följd av ändrad/ny tjänstemannaorganisation för Samhällsbyggnadsförvaltningen behöver gällande delegationsordning ändras och anpassas.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskott har behandlat ärendet 2019-12-11, § 1:16. Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2019-12-04.

Förslag till beslut

Michaela Fletcher (M) yrkar bifall till arbetsutskottets beslutsförslag innebärande

1. Anta förslag till delegationsordning för Kommunstyrelsen i enlighet med bilaga till Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2019-12-04.
2. Upphäva tidigare delegationsordning för Kommunstyrelsen antagen 2019-11-20, KS § 13:10.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Kommunstyrelsen beslutar enligt Michaela Fletchers (M) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras

Kommunkansliet

Österåkers kommuns styrdokument

Kommunstyrelsens delegationsordning

Antagen av Kommunstyrelsen 2020-01-08, KS § 1:28

Dnr: KS 2019/0304

Kommentar: Ersätter tidigare reviderad delegationsordning i Kommunstyrelsen 2019-11-20, § 13:10

Nr	Ärende	Delegat/Ersättare	Hänvisning	Anmärkning
12.3	Godkänna och teckna exploateringsavtal	Chef mark och stora projekt eller exploateringschef/ Samhällsbyggnadschef		Avser avtal som inte är av principiell karaktär och som inte innebär något nytt ekonomiskt åtagande för kommunen
12.4	Förlängning av markoptionsavtal med upp till två år vid varje tillfälle.	Chef mark och stora projekt./ Samhällsbyggnadschef		Förlängning kan ske till dess att detaljplanen vunnit laga kraft samt att villkoren i avtalet i övrigt inte ändras.
13.0	Övrigt			
13.1	Brådsåkande delegation	Kommunstyrelsens ordförande	Kommunallagen 6 kap § 39	Kommunstyrelsens ordförande har i uppdrag att på Kommunstyrelsens vägnar besluta i ärenden som är så brådsåkande att styrelsens avgörande inte kan avvakta. Besluten ska anmälas vid nästa sammanträde.
13.2	Beslut om eldningsförbud i Österåkers kommun	Säkerhetsstrateg/Säkerhetschef / Samhällsbyggnadschef		
13.3	Undertecknande av personuppgiftsbiträdesavtal	IT-chef/ Kommundirektör		
13.4	Beviljande av vissa bidrag inom Kommunstyrelsens ansvarsområde och budgetram	Kommunstyrelsens presidium/ Kommundirektör		< 75 000 kr / sökanden/år
13.5	Ansökan om EU-bidrag	Kommundirektör/ Ekonomidirektör		
14.0.	Delegation inom Produktionsutskotts ansvarsområde			
14.1	Allmänna ärenden			
14.2	Prövning om överklagande kommit in i rätt tid samt beslut om avvisning	Delegat i ursprungsbeslutet		
14.3	Beslut om omprövning skall ske samt omprövning av beslut	Delegat i ursprungsbeslutet		
14.4	Lämna framställningar och avge yttranden till andra kommunala nämnder och	Produktionsdirektör		Begränsas av 6:38 KL, men får i övrigt

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 33

DOM

2020-07-03

Meddelad i Stockholm

Mål nr

6866-20

KLAGANDEÖsteråkers kommun
184 86 Åkersberga**MOTPART**Länsstyrelsen i Stockholm
Box 22067
104 22 Stockholm**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Länsstyrelsens beslut 2020-03-04, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande enligt stiftelselagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 1244882

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: avd33.fst@dom.se https://www.domstol.se/forvaltningsratten-i-stockholm/	-	måndag–fredag 08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) beslutade den 4 mars 2020 att förelägga förvaltaren Österåkers kommun att fullgöra sina åligganden genom att tillse att Stiftelsen Syskonen August och Viktoria Johanssons fonds (stiftelsen) tillgångar är placerade på ett godtagbart sätt, så att de genererar en årlig avkastning i enlighet med stiftelsens ändamål, se bilaga 1.

Österåkers kommun yrkar att länsstyrelsens beslut ska upphävas och anför bl.a. följande. Förvaltaren har under de av länsstyrelsen granskade åren, 2014–2018, följt ansvariga revisorers rekommendationer, tillsett att stiftelsens tillgångar är godtagbart placerade och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt uppfyllt stiftelsens ändamål. Förvaltaren kan prova andra förvaltare för de fonder som finns i stiftelsen. Detta kräver dock en av kommunfullmäktige godkänd placeringspolicy. Först därefter kan en förfrågan till andra fondförvaltare ske. Med hänsyn till rådande marknadsläge och den tidskrävande process som det innebär att besluta om en ny placeringspolicy har kommunen först under senare delen av innevarande år möjlighet att omplacera fondens medel.

Länsstyrelsen anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. När Österåkers kommun agerar som förvaltare av en stiftelse gör den det som en privaträttslig aktör och inte som en offentligrättslig. Det finns därför inga hinder för kommunstyrelsen att omgående ändra stiftelsens placeringar. Österåkers kommun har tidigare ansökt om och fått prövat att ändra stiftelsens föreskrifter på så sätt att stiftelsens fastigheter inte längre ska behöva kvarstå i kommunens ägo. Kammarkollegiet konstaterade då att det hade inträffat sådana förhållanden att fastigheterna kunde säljas. Kammarkollegiet uppgav vidare att fastighetsförsäljningen inte fick leda till att stiftelsens förmögenhet minskades. Österåkers kommun har av detta beslut dragit den korrekta slutsatsen att intäkterna för fastighetsförsäljningen inte

får betraktas som utdelningsbart kapital. Österåkers kommun uppger dock att den efter försäljningen ändrade stiftelsens redovisningsprinciper. Det fick till följd att de tillgångar som genererar avkastning numera är mycket ringa. Länsstyrelsen delar inte denna bedömning. Intäkterna från fastighetsförsäljningen utgör bundet kapital i stiftelsen. Eventuell avkastning av det bundna kapitalet i form av ränta och utdelningar är dock fritt kapital och också en intäkt för stiftelsen. Att kapitalet inte urholkas genom inflation m.m. säkerställs genom att 10 % av den årliga avkastningen ska läggas till det bundna kapitalet. Österåkers kommun har därför inga skäl för att inte placera sina medel så att de genererar en årlig avkastning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 2 kap. 1 § stiftelselagen (1994:1220) framgår att föreskrifterna i stiftelseförordnandet ska följas vid förvaltningen av stiftelsens angelägenheter, om inte föreskrifterna strider mot någon bestämmelse i denna lag.

Enligt 2 kap. 3 § första stycket stiftelselagen svarar styrelsen eller förvaltaren för att föreskrifterna i stiftelseförordnandet följs.

Av 2 kap. 4 § stiftelselagen framgår att i den mån det inte följer av stiftelseförordnandet hur stiftelsens förmögenhet ska vara placerad, svarar styrelsen eller förvaltaren för att förmögenheten är placerad på ett godtagbart sätt.

I förarbeten till lagen anges bl.a. följande avseende begreppet godtagbar placering. Med ordet godtagbart avses att uttrycka lagens krav på en miniminivå i fråga om placering av stiftelsetillgångar. Bedömningen ska ske

med utgångspunkt från ett helhetsperspektiv. Detta betyder att det avgörande är sammansättningen av hela den del av stiftelsens förmögenhet beträffande vilken det inte följer av stiftelseförordnandet hur den ska vara placerad. Bakom bestämmelsen ligger således synsättet att de risker som alltid är förknippade med förmögenhetsförvaltning bör spridas på ett sådant sätt att stiftelsens förmögenhet sammantaget framstår som godtagbart placerad. Vid den bedömning som ska ske är det en mängd olika faktorer av ekonomisk natur som ska beaktas. En sådan faktor är säkerheten i form av trygghet mot nominella förluster och en annan skyddet mot att kapitalet urholkas genom den fortgående penningvärdeförsämringen. Andra faktorer är dels förmögenhetens avkastning i form av ränta eller annan utdelning, dels möjligheten till real värdestegring. Ytterligare en faktor som kan vara av betydelse i sammanhanget är möjligheten att utan större tidsutdräkt kunna placera om tillgångarna. Bestämmelsen innebär inte att någon av faktorerna ska generellt prioriteras framför de andra. Bestämmelsen innebär emellertid inte att frågan om en avkastningsstiftelses förmögenhetsplacering endast ska bedömas med utgångspunkt från rationella ekonomiska överväganden. Det kan vara så att stiftaren i sitt förordnande har meddelat föreskrifter som utan att direkt ta sikte på hur stiftelsens förmögenhet ska vara placerad ändå bör beaktas vid bedömningen om förmögenheten är godtagbart placerad eller inte (prop. 1993/94:9 s. 122).

Enligt 9 kap. 5 § första stycket 2 stiftelselagen kan tillsynsmyndigheten förelägga bl.a. förvaltaren att fullgöra sina åligganden.

Förvaltningsrättens bedömning

Österåkers kommun har anfört att den kan prova andra förvaltare för de fonder som finns i stiftelsen, men att detta kräver en av Kommunfullmäktige godkänd placeringspolicy. Bl.a. därför anser kommunen att det först under senare delen av innevarande år är möjligt att omplacera fondens medel.

Förvaltningsrätten konstaterar att det är kommunstyrelsen som har ansvar att se till så att stiftelseförordnandet efterlevs, om förvaltaren är en kommun och att detta ansvar omfattar att tillse att stiftelsens tillgångar kommer till användning i det syfte och på det sätt som stiftaren föreskrivit (jfr prop. 1993/94:9 s. 117). Att uppgiften att ha hand om stiftelsens förvaltning vid anknuten förvaltning i huvudsak ligger på förvaltaren innebär rättsligt sett att uppgiften ytterst är en angelägenhet för förvaltarens högsta verkställande organ, dvs. kommunstyrelsen i detta fall (jfr prop. 1993/94:9 s. 65 och s. 117). Mot bakgrund härav så anser förvaltningsrätten att Österåkers kommun inte kan anses ha varit förhindrad att ändra stiftelsens placeringar inom den tid som Länsstyrelsen angett av det skälet som kommunen anfört eller något annat skäl.

I det aktuella stiftelseförordnandet finns inte några riktlinjer om förmögenhetsplacering. Frågan är då om stiftelsens förmögenhet ska anses vara godtagbart placerad. Bedömningen av om stiftelsens tillgångar är godtagbart placerade sker utifrån flera faktorer. Länsstyrelsen har gjort gällande att utformningen av stiftelsens ändamål bör beaktas vid bedömningen av om förmögenheten är godtagbart placerad. Förvaltningsrätten konstaterar att föreskrifter i förordnandet kan beaktas vid en sådan bedömning. Av utredningen i målet framgår att stiftelsens ändamål är att av dess årliga avkastning ska minst en tiondel läggas till kapitalet och resten användas för åldrvård. Om verksamhetsföremålet innebär att stiftelsen varje år ska dela ut bidrag ur den löpande avkastningen bör valet av reallgångar utfalla till förmån för sådana som ger en löpande avkastning varje år (jfr lagkommentaren till 2 kap. 4 § stiftelselagen, Henning Isoz, Stiftelselagen – En kommentar). Av utredningen i målet framgår att stiftelsens tillgångars marknadsvärde har ökat under de relevanta åren, men också att stiftelsen har saknat intäkter. Österåkers kommun har inte invänt mot att det inte har genererats någon avkastning, utan anser att den uppfyllt stiftelsens ändamål genom att tillgångarnas marknadsvärde har

ökat under de granskade åren och att kostnaderna i stiftelsen har hållits på en rimlig nivå. Österåkers kommun har också anfört att den kan omplacera fondens medel. Mot bakgrund av stiftelsens ändamål och att stiftelsens tillgångar har varit placerade på så sätt att de inte har genererat någon avkastning bedömer förvaltningsrätten att länsstyrelsen har haft fog för att förelägga Österåkers kommun att inom den i beslutet angivna tiden fullgöra sina åligganden som förvaltare genom att tillse att stiftelsens tillgångar är placerade på ett godtagbart sätt, så att de genererar en årlig avkastning i enlighet med stiftelsens ändamål. Överklagandet ska alltså avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Maria L. McMurray
Rådman

Nämndemännen Joakim Grassman, Håkan Sjöström och Kim Solman har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Jonatan Jakobsson har föredragit målet.